

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

31.03.2022. Nr. 1-5/60

Iekšējās drošības birojs
pasts@idb.gov.lv

Par sabiedrības informēšanu par kriminālprocesu izbeigšanu un personu rehabilitēšanu

Tiesībsargs saņēma Valsts robežsardzes iesniegumu, kurā Valsts robežsardze citstarp norādīja, ka Iekšējās drošības birojs (turpmāk arī – IDB) ļoti aktīvi sniedz ziņas par uzsāktajiem kriminālprocesiem un to ietvaros veiktajām procesuālajām darbībām pret Valsts robežsardzes amatpersonām plašsaziņas līdzekļos. Tomēr gadījumos, kad IDB izbeidz kriminālprocesus pret Valsts robežsardzes amatpersonām, IDB no savas puses neinformē par to sabiedrību, tādējādi sabiedrībai objektīvi neatspoguļojot informāciju par Valsts robežsardzes amatpersonu rehabilitāciju izmeklēto kriminālprocesu ietvaros.

Tiesībsargs, iepazīstoties ar Valsts robežsardzes iesnieguma saturu un IDB mājaslapā publicēto informāciju, uzskata par nepieciešamu vērst IDB uzmanību uz turpmāk minēto. Tiesībsarga ieskatā kriminālprocess, kas uzsākts pret augsta ranga amatpersonām, piemēram, pret Valsts robežsardzes priekšnieku, var raisīt zināmu satraukumu arī sabiedrības vidū. Tāpēc vienlīdz svarīgi tam, ka par šādu faktu sabiedrība tiek informēta, ir arī informēšana, ka amatpersonas vaina noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā netiek pierādīta un persona kriminālprocesā tiek rehabilitēta. Tiesībsargs vērs uzmanību, ka šāda kārtība it īpaši būtu attiecināma uz tām lietām, kas piesaista papildu uzmanību no sabiedrības un ir aktuālas, piemēram, tādās, kur iesaistīti augsta līmeņa iestādes vadītāji. Informēju, ka minēto pieeju jau šobrīd veiksmīgi īsteno Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.¹

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta trešā un piektā daļa paredz, ka valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana. Valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Turklāt atbilstoši šā panta sestajai un septītajai daļai valsts pārvalde savā darbībā pastāvīgi

¹ Sk. <https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/knab-un-generalprokuratūra-nosledz-pirmstiesas-izmeklesanu-par-dobeles-novada-domes-deputatam-piedavato-amatu-apmaina-pret-izskiroso-balsi> un <https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/knab-izmeklesana-neapstiprina-informaciju-par-iespejamiem-koruptiviem-noziedzīgiem-nodarījumiem-ts-buvnieku-kartela-lieta>.

pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti. Tās pienākums ir vienkāršot un uzlabot procedūras privātpersonas labā. Valsts pārvaldes pienākums ir informēt sabiedrību par savu darbību. Tas attiecas it īpaši uz to sabiedrības daļu un tām privātpersonām, kuru tiesības vai tiesiskās intereses īstenotā vai plānotā darbība skar vai var skart. Augstākā tiesa ir atzinusi, ka iestādes pienākums rīkoties rūpīgi ietver gan privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošanu, gan arī labas pārvaldības principa ievērošanu iestādes darbībā. Līdz ar to procedūrām, kuras īsteno valsts pārvalde, ir jāatbilst gan valsts jeb visas sabiedrības, gan privātpersonas labākajām interesēm.²

Iekšējās drošības biroja likuma 1.panta pirmā daļa nosaka, ka “likuma mērķis ir nodrošināt tiesiskumu un objektivitāti tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonu un darbinieku izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, izmeklēšanā un novēršanā, lai veicinātu sabiedrības uzticību valsts pārvaldei”. Iekšējās drošības birojs kā valstī ļoti nozīmīgi izveidota un funkcionējoša valsts iestāde var veicināt sabiedrības uzticību valsts pārvaldei arī tādējādi, ka iepriekš radušās aizdomas par augsta līmeņa amatpersonu iesaisti noziedzīgos nodarījumos nav apstiprinājušās un amatpersonas tiek rehabilitētas, par to attiecīgi paziņojot plašākai sabiedrībai. Turklāt vēršu uzmanību, ka pašas iestādes publiskotais par kriminālprocesa izbeigšanu un amatpersonu rehabilitēšanu ir jānošķir no plašsaziņas līdzekļos publicētā³, jo valsts pārvalde un iestādes darbojas Latvijas Republikas vārdā, kas tādējādi atspoguļo valsti kopumā.

Ievērojot iepriekšminēto, lūdzu, ņemt vērā tiesībsarga izdarītos secinājumus minētā jautājuma sakarā un apsvērt turpmāk savā darbībā informēt caur iestādes mājaslapu plašāku sabiedrību par gadījumiem, kad kriminālprocess pret tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonām, it īpaši pret augsta ranga amatpersonām, tiek izbeigts un amatpersonas tiek rehabilitētas.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

² Senāta Administratīvo lietu departamenta 2021.gada 2.jūlija spriedums lietā Nr.SKA-64/2021.

³ Minētā sakarā sk. Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 16.panta otro daļu.